

КОРИЛЬЧУК Т.Б.
ст. гр. ОАБм-11
БУСЬКО О.В.
ст. гр. ОАБ-31

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СУЧАСНОГО АУДИТУ

Світові процеси глобалізації та обраний Україною шлях до інтеграції у європейську спільноту, не можуть оминати проблему реформування контрольного середовища в країні, одним з елементів якого є професійний незалежний аудит. Аудиторська діяльність - незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг [1].

Сучасний стан аудиту в Україні підтверджує, що він відбувся як професійна інтелектуальна діяльність у сфері господарювання. Проте розвиток аудиторської діяльності на практиці гальмується низкою невирішених питань, основними з яких є невизначеність і суттєві суперечки щодо вітчизняної концепції аудиту. Тому розробка та обґрунтування концептуальних засад вітчизняного аудиту залишається бути актуальною та об'єктивно необхідною [3, С.113-114].

На нашу думку, при визначенні концепції аудиту необхідно враховувати не тільки проблемні питання стосовно його розвитку, але й методологічні аспекти, які забезпечують розуміння і систематичне висвітлення процесу аудиту. Під концепцією аудиту будемо розуміти певний спосіб розуміння явищ, який дозволить представити аудит як цілісну систему в комплексній характеристиці та логічному взаємозв'язку її елементів. Основне призначення концепції аудиту полягає у визначенні вихідних теоретичних постулатів і принципів, на підставі яких стандартизується аудит через систему стандартів, особливостей функціонування та методології аудиторського процесу [3, С.114].

Внаслідок історичного розвитку у зарубіжній практиці сформувалися такі теоретичні концепції аудиту (рис.1).

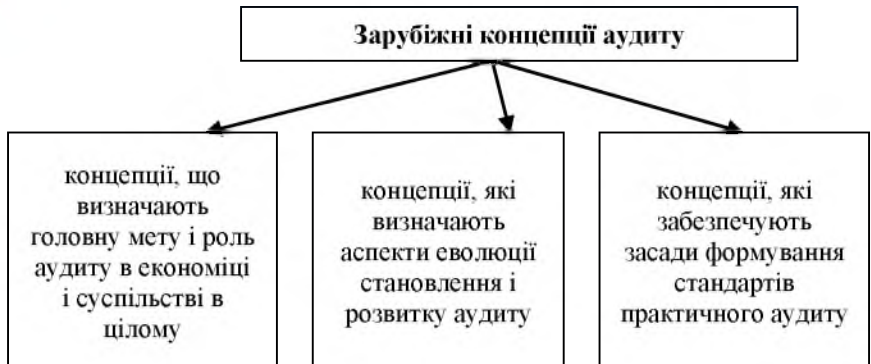

Рис. 1. Теоретичні концепції аудиту у світі

За кордоном на основі вище представлених концепцій аудиту розрізняють різні теорії аудиту стосовно груп зацікавлених осіб:

- теорія підтвердження платоспроможності клієнта;
- теорія модератора (аудитор - це посередник між сторонами, які висувають певні вимоги);
- теорія агентів (акціонери - це агенти, які призначають директора фірми, а він відповідно наймає аудитора для складання звіту перед акціонерами);
- «поліційна теорія» (роль аудитора полягає у перевірці фактичного існування і точності відтворення подій);
- квазікритична теорія (на основі аудиторських доказів і сформульованої думки про об'єкт аудиту аудитор надає аудиторський висновок із урахуванням усіх обставин).

Вважаємо, що ключовими аспектами (елементами) аудиторської діяльності, кожний з яких має свої характерні ознаки і сутнісну структуру, у логічній моделі концепції розвитку аудиту слід розрізнити наступні:

- 1) аудит як сфера наукових досліджень;
- 2) аудит як вид практичної діяльності;
- 3) аудит як інформаційна система та інформаційний процес забезпечення.

Нажаль і досі залишається невирішеним питання розуміння аудиту як форми наукового знання. У спеціалізованих джерелах зустрічаються трактування аудиту як прикладної науки, предметної діяльності, наукової дисципліни та ін. У такій ситуації виникає проблема чіткого

визначення предмета та об'єктів аудиту. Вчені під предметом дослідження аудиту розуміють фінансово-господарську діяльність, бухгалтерську (фінансову) звітність, факти господарської діяльності і т.д.

Виходячи з цього, пропонуємо аудит визнати формою наукового пізнання, яке є результатом наукового дослідження. Такий науковий статус аудиту дозволить ефективно використовувати розробки інших наук і наукових знань для оптимізації його загалом [3, С.115].

Зазначимо, що наукові теорії аудиту сприяють розумінню сутності й особливостей аудиторської діяльності, інструментарію для її здійснення, принципів формування об'єктивної думки аудитора про фінансову звітність підприємств і надання якісних аудиторських послуг. Таким чином проявляється взаємозв'язок даного аспекту концепції аудиту (сфера наукових досліджень) з таким його аспектом як вид практичної діяльності.

Під інформаційною системою слід розуміти технологічну систему, яка представляє собою сукупність технічних, програмних та інших засобів, структурно та функціонально об'єднаних для забезпечення одного чи декількох видів інформаційних процесів. Тому аудит ще слід розглядати як інформаційну систему та інформаційний процес забезпечення. Інформаційне середовище аудиту розвивається під впливом наукових теорій, системи стандартів, методологічних основ та інших спеціальних знань.

Аудит у ракурсі як інформаційна система з одного боку визначається вимогами користувачів аудиторських послуг, а з іншого - вимогами до інформаційної системи.

При проведенні аудиту важливе значення має дотримання принципів аудиторської діяльності, що гарантує його високу якість. Під принципами аудиту слід розуміти правила надання аудиторських послуг і фундаментальні засади аудиторської етики.

Аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності зобов'язані при наданні аудиторських послуг забезпечити етичну професійну поведінку із дотриманням пріоритету суспільних інтересів, загальних норм моралі, принципів незалежності та об'єктивності, професійної компетентності, конфіденційності та професійної таємниці [1].

Бурхливий розвиток комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій зумовлює необхідність визначення шляхів створення ефективної методики аудиту на основі електронної обробки облікової інформації. Своєю чергою, реальний стан програмного

забезпечення дає змогу значно розширити сферу застосування автоматизації в процесі аудіювання, залучивши комп'ютер до виконання логічних, аналітичних і розрахункових процедур [2, С.971].

Аудитори у своїй роботі використовують і обробляють значний масив інформації, який складається із зовнішнього і внутрішнього інформаційного середовища, які взаємопов'язані між собою шляхом перетікання інформаційних потоків.

Література:

1. Адамик О.В. Аудит технічного забезпечення КСБО // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства». – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – С. 11-12

2. Адамик, О.В. Автоматизація бухгалтерського обліку у кількох стандартах: методичні підходи та способи їх реалізації [Текст]/О.В. Адамик //Тенденції розвитку обліку і аналізу як складових інформаційної системи менеджменту підприємства: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.[м. Тернопіль, 29-30 листоп. 2012 р.]/редкол.: Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, З.В. Гуцайлюк [та ін.].- Тернопіль: ТНЕУ, 2012.-С. 4-6.

3. Закон України «Про аудит фінансової звітності і аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21.12.2017р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

4. Романів С. Сучасні концептуальні основи аудиту в Україні [Текст] / С. Романів, М. Ткач // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку теорії і практики обліку, контролю, економічного аналізу і статистики». – Тернопіль : Астон, 2014.- С.-113-116.

5. Романів С.Р. Теоретичні засади функціонування комп'ютерного аудиту в Україні [Текст] / Романів С.Р., Михайлишин Н.П. // Глобальні та національні проблеми економіки. – М. : Миколаївський національний університет ім. В.О.Сухомлинського. – 2016. - №10. – С.971-976.